

קונטרס
יפה
ירושתינו

משנת אדונינו מורינו ורבינו צדיק הדורות
ננמ"ח מוהר"ן מברסלב זצוק"ל
מפי
הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

ספח"ק משיבת נפש
'הקדמה'

אידיש
מועתק מלשונו הזהב

קונטרס א'
ט"ו אייר תשפ"ג לפ"ק

פרנס החודש

נתנדב על ידי הרבני הנגיד הנכבד והמפואר, עדין הנפש
ופאר המעלות ומדה ישרה, מוקיר תורה ולומדיה, ה"ה

מוה"ר בעריש קויפמאן ניי"ו

לעי"נ הרה"ח ר' משה יודא ב"ר חיים ישכר דוב ע"ה
זוג' האשה החשובה מרת דרעזיל ב"ר יחזקאל ע"ה
(הירש)

מן קדם אבוהון דבשמיא, דזכות גדול כזה
להפיץ תורה וחסידות, יגן בעדו שכל מעשיו
יהיו מוצלחים מתוך עושר ואושר, ואך טוב וחסד
ירדוף אותו כל הימים, עדי נוכח
לביאת משיח צדקינו בב"א

לשמיעת המאמר מפי מוריננו הגה"צ שליט"א, ולהערות והארות

קול דורשי יחודך

718-586-5199

בא"י 0765997840

~ ~ ~

ניתן לקבל מידי חודש הקונטרס באימל: yyryms1@gmail.com

וכן ניתן לקבל את הקונטרס דרך הדואר, במחיר חודשי של \$20

עבור הוצאת עריכת הקונטרסים

נא להשאיר הודאה בקול דורשי יחודך נומער 9, או לשלוח אימל בבקשה

©

כל הזכויות שמורות

נסדר לדפוס ע"י:

ישר
Publishing & Production

718.484.2189

תוכן המאמר

משיבת נפש שיעור א' – 'הקדמה'

- א די שטערקסטע התעוררות.....
- ג דער משומד קערט זיך צוריק.....
- ו עד השאול תחתיות ומתחתיו.....
- ז מיט דיר, לעבן דיר, ביי דיר.....
- ט געוואלד, זייט איך נישט מייאש!.....
- י ווען אלץ קוקט אויס באנקראטירט.....
- יב "ואני ידי מלוכלכות בדם".....
- יג ארויסציען פון די גרויזאמע נעגל פון דעם ס"מ.....
- טו דער געוועזענער 'ראש הגולנים'.....
- טז באצאלט דעם אַסטראנאָמישן סומע.....
- יז דער טרעגער פארגיסט טרערן.....
- כ ער רעדט צו 'מיר'!.....
- כג מיטן אויבערשטן איז ליכטיג.....
- כד איינגעבונדן דעם ספר ווי מען דארף.....
- כו יעצט קען ער שוין פארן אויף ארץ ישראל.....
- כז "בשבילי נברא העולם" - ממש!.....
- כח חנון 'המרבה' לסלוח.....

הקדמה לקונטרסי "יפה ירושתינו"

"אני מאמין באמונה שלימה שזאת התורה המצויה בידנו, היא הנתונה למשה רבינו עליו השלום!"

ברוך ה' אשר יעצנו, וברוב רחמיו וחסדיו המרובים והגדולים הנחיל לנו בוראנו את ירושתינו הטהורה 'תורתנו הקדושה', והרבה חסדו עלינו בהנחילו לנו את תורת רבינו הגדול זכותו יגן עלינו, והוא שעמדה לנו ולאבותינו בכל דור ודור, בכל זמן וזמן, ובכל מצב ומצב.

והמפורסמות אין צריכות ראייה שדברי צדיק הדורות אדונינו מורינו ורבינו הגדול והנורא צוק"ל הוא דעת תורתנו הברורה והבהירה הנתונה לנו מורשה מדור דור עד מעמד הר סיני כאשר נגלה השי"ת בענן כבודו על הר קדשו, ונתן לנו תורתנו הקדושה תורת אמת, כי הם חיינו ואורך ימינו, ולאורו ניסע ונלך, וכמה אלפים ורבות מבני ישראל התדבקו לחי החיים בכח קדושתו ותורתו, ומסרו נפשם וגופם לאמונה שלימה בה' ובתורתו, ולנפשייהו קזכיין להתענג מנועים זיו עריבת ומתיקת התורה ועבודת ה' יתברך, ולשאוב מלא חפניים מבאר מים חיים נחל הנובע מאור הצדיק - אור תורתנו הקדושה, המחיה ומחזק בשבעה משיבי טעם, ולהתענג בתענוגים.

והנה אחד מעיקרי הלימודים בבית רבינו הוא "סוד ההתחזקות", אשר רבינו לימד עמנו דעת תורה אמיתית, שהוא מהדברים הנצרכים לאדם יותר מכל דבר, ורק בזה יבוא האדם אל הקודש, להראות פני לחזות בנועם ה', ועל ידי זה יצמח בגופו רוחו ונפשו מה שיוכל לצמוח, וכמובן כל אחד לפי תכונת נפשו והרחבת דעתו ותבונת מוחו שהנחיל בו בוראנו ומחמד עינינו, וכל אחד לעצמו מה שה' יתברך תובע ממנו בפרטיות, ובפרטי פרטיות, לפי זמנו ומצבו וכו' להיות שמח בחלקו.

והא לך דברי מורינו שליט"א בספר 'יומם' (הילולת רביה"ק צוק"ל שנת תשס"ב): וברוך ה' שזכינו לספריו של רבינו הק', אשר אין שום דבר שבקדושה שאינו מוזכר בהם, וכמו שמאריך מוהרנ"ת מאד בהקדמתו לספה"ק ליקוטי מוהר"ן, שהספר מלא וגדוש בכל עניני התורה והמצוות

ומכל דבר שבקדושה בעולם, עד שכתב בלשונו הק': **"עד אשר אין שום דבר מצוה וקדושה ועצה טובה הנצרכת לכל אדם שבעולם בכל דרגא ודרגא שלא נזכר בספר הקדוש והנורא הזה"**, ובמיוחד הפליא מוהרנ"ת דברי ההתחזקות, אשר גילה רבינו כי כל אחד יכול להתחזק את עצמו בהש"ת יהיה מה שיהיה וכה דבריו. **"פקח עיניך וראה והבן** - כותב שם מוהרנ"ת - **שמרבה לדבר על לב האדם לחזקו בעבודתו יתברך, לבל יתייאש עצמו בשום אופן, ולבל יפול משום דבר שבעולם, רק יהיה עקשן גדול בעבודתו יתברך לבל להניח את מקומו בשום אופן בעולם, כי חסדי ה' לא תמנו ולא כלו רחמיו"**, ע"כ, ובין בתרי דבריו הק' גילה מוהרנ"ת שדברי רבינו יש בהם משום חידוש, דרך מיוחדת בתורת ההתחזקות ברוב עוז ותעצמות, חיזוק לכל נפשות ישראל, יהיה מי שיהיה, יהיה איך שיהיה, ויהיה באיזה מקום שיהיה.

וההתחזקות הכתובה הן בספרי רבינו, והן ממה שאמר רבינו בעל פה לרבי נתן ונכתבו ונשנו ברוחב ידים בהיקף גדול ובתוקף גדול ב"ליקוטי הלכות", מתאימה ביותר ובמיוחד ליצר הרע שבדורנו דור עקבתא דמשיחא, דיש ליצר הרע הנ"ל הנלחם אתנו בתחבולות של יאוש באופן נורא, ואינו מסתפק ללחום רק באופן כללי, אלא בכל פרט ופרט בדברים שבקדושה ובכל נקודה שבקדושה מנסה להניא לב האדם היקר בהרגישי יאוש ועייפות על כל צעד ושעל כדי שלא ימצא האדם האומלל שום תקוה ושאיפה לנפשו, לא במחשבה ולא בדיבור ולא במעשה, ובכן ירד מהר שאולה וילכד במצודתו המר עולמית.

אבל זה לעומת זה עשה אלוקים, ורבינו הק' אשר ידע היטב והכיר בכל אופני מיני היאוש שהם תרמותיו ותחבולותיו, וגם לרבות האופן של "התלבשות במצוות" כשהיצר לובש אדרתו איצטלא דרבנן ומיצג הוא לפני האדם ראיות מן התורה ונביאים והכתובים כי מצבו הרוחני נואש וכבר איבד שני עולמותיו ביותר והוא אבוד לגמרי, ולעולם לא יצליח רח"ל להיחלץ מהיכן שהוא נמצא.

ולכך דיבר הרבה רבינו לדבר לרבי נתן דיבורים כאלו של התחזקות עד שנתבטא רבי נתן ואמר, כי כל מה שכתב ודיבר בשם רבינו דיבורי התחזקות עדיין צריכים אנו למודעי, היות **ודברי החיזוק של רבינו כוללים את כל מצב שהוא ומחזקים כל כך עד שאין מי שיכול לומר שאין הדברים אמורים אליו, ודיבורים אלו אמורים גם לדור אחרית הימים על כל מאורעותיו ותהפוכותיו, ולכל נברא באשר הוא שם** עכ"ד, ובכן לא הניח רבינו שום מקום להמתיאשים אחרי שדבריו כוללים כל נברא בלי שום יוצא מן הכלל.

ותחילת מלאכתנו היתה בשיעורים הנאמרים על ידי מורינו שליט"א
בחן של אמת וקדושה בספר הקדוש 'משיבת נפש', אשר כשמו כן
הוא, ספר שמשיב את הנפש מכל מקום שהוא, למקור מחצבתו ושורש
בריאתו, להדבק בחיי החיים הנצחי שאין חיים ונצחיות כמוהו, וכמו
שלימד אותנו רביה"ק זצוק"ל ש'מי שדבק בו יתברך - חיי חיים נצחים
כמוהו!' ועושה מלחמה נוצחת נגד שיני הס"מ אשר לועס וטורף בין
נשמות ישראל הקדושים רח"ל, ואולם ה' הטוב אשר מלא כל הארץ
כבודו ואציעה שאול הנך משם ומשאול תחתיות ומתחתיו הוציא ויוציא
גאל ויגאל אותנו בשבעה משיבי טעם, להשקות צמאי חסדו, ולהחיות
מתים, ולהגביה שפלים, עדי רום המעלה בתכלית הרמים.

הספר משיבת נפש הוא ליקוט מדיבורי התחזקות מתוך ספרי רבינו
הקדוש ותלמידו הגדול מוהרנ"ת זצ"ל. הספר מכיל בתוכו ג' מחזורים לפי
סדר הא"ב. חלק הא' נלקט מתוך ספה"ק "ליקוטי עצות" ערך 'התחזקות'
שיצא לאור ע"י מוהרנ"ת זצ"ל, והוא ליקוט מתוך ספה"ק "ליקוטי
מוהר"ן".

חלק ב' הוא מהדורה בתרא של עוד כמה דיבורי חיזוק מה שמוהרנ"ת
זצ"ל תנא ושייר, נלקט ע"י הגה"צ מטשעהרין זצ"ל.

חלק הג' הוא ליקוט דיבורי התחזקות מתוך ספה"ק "ליקוטי הלכות"
ממוהרנ"ת זצ"ל, שגם זה נלקט ע"י הגה"צ מטשעהרין כנ"ל, והדפיס
שניהם בספרו "אוצר היראה" (או בשם "ליקוטי עצות המשולש") ערך
'התחזקות'.

אחר איזה תקופה נדפסו כולם ביחד בספר בפני עצמו בשם "משיבת
נפש", ע"י הרה"ח ר' משה יהושע בזשיליאנסקי הי"ד, המכונה: **רבי אלטר**
טעפליקער, שהוא היה בנו של ר' אשר זעליג מטעפליק תלמיד מוהרנ"ת,
ובזיוו"ש היה חתנו של רבי נחמן מטולטשין (תלמידו ומשרתו הנאמן של
מוהרנ"ת זצ"ל). רבי אלטר היה תלמידו ויד ימינו של הגה"צ מטשעהרין.
נהרג על קידוש ה' כשספר תורה בידו י"ב אדר שני תרע"ט בעת הפרעות
הגדולות באוקריינא ע"י הבולשעוויקן, אחר הורדת הצאר מכסאו.

ובסייעתא דשמיא, קוה קוינו להמשיך ולסיים הדפסת שיעורי מורינו
שליט"א על ספה"ק הזה, ולפני הילולת רביה"ק זצוק"ל ולפני הילולת
תלמידו הנאמן גאון עוזינו מוהרנ"ת זצוק"ל נוסף בס"ד שיעור ממה
שדרש מורינו שליט"א בשנים קדמוניות בעת סעודות ההילולא, בו
מעורר נפשותינו לשמוח במה נעים גורלינו ומה יפה ירושתינו ולהרבות
בדביקות בצדיק האמת ובתורותיו ודיבוריו ושיחותיו הקדושים והטהורים.

ואחר כך בס"ד נמשיך האלה בשיעורים הנאמרים בשאר ספרי רבינו זצוק"ל.

ועל של עתה באנו בקריאה אל אחינו בני ישראל נא לעמוד לימינינו בדמ"ם תרתי משמע, כי אינו דומה למרובים העושים את המצוה, הן בגיוס כספים כדי לכלכל ההוצאות המרובות הצוברים במשך העריכת הקונטרסים, אשר לפי הנסיון בכל פרוטה ופרוטה שיהיה יותר בס"ד, וכפי מה שיקבץ לתרומת ה' כן יתרבה בעזר הבורא ברוך הוא מסע ההפצה ויצאו לאור עולם דברי תורתנו של מורינו שליט"א להשקות את הצמאים. לדבר ה'.

וקריאה מיוחדת לכא"א לטרוח גם בטירחא דגופא עבור הפצת ספרא דנן על פני תבל בטירחת הגוף: שהרשות נתונה לכל אחד ואחד, לילך ולהדפיס מהקונטרסים כפי מסת ידיו, כמה שיכול ולהפיצם בישראל.

קורא יקר! אינך יכול להצטייר בדעתך גודל הזכות ורב טוב הצפון לך, כי בידך הדבר! אין אתה יודע כמה אפשר לחזק ולהחיות נפשות רבות מישראל על ידי שתניח קונטרס אחד בביהמ"ד וכדומה. הנסיון לשעבר הוכיח כי כמה אנשים אין ערוך החיו עצמם ע"י דיבורי קודש הללו והחלו לעבוד את ה' באנפין נהירין ולהתחזק באמונתם כאיתן צור חלמיש, בבחינת 'אחזתיו ולא ארפנו', והקיצו משנתם, וחיו חיים נצחיים ממש!

אשר על כן! אל תחמיץ ההזדמנות! נא! אל תהיה שלימזל'ניק! נוצט אויס דעם הזדמנות, גייט צו א מדפיס און דרוקט וויפיל איר קענט, אפילו בלויז צוויי-דריי קונטרסים, און לייגט עס אויף א פלאץ ווי איר קענט מחיה זיין א איד אויף "אייביג"! ומה גם מי שביכלתו להדפיס כמות גדול יותר. בודאי המרחם על הבריות ירחם עליו מן השמים להיות עבדא דקודשא בריך הוא בגאון ועוז, ולחיות בחיות דקדושה ובהתחדשות מרומם בכל עת ובכל מצב, עדי נזכה לביאת משיח צדקינו אמן.

מכון דורשי יחודך

מאמר א'

משיבת נפש שיעור א' – 'הקדמה'

די שטערקסטע התעוררות

אט דער גאנצער ספר איז עוסק אין מחזק זיין נפשות עייפות וחלושות. דער אמת איז, די גרעסטע התעוררות איז התחזקות!^[א]

אינ'אמת'ן, יעדער איד האט באהאלטענערהייט א חלק אלקי ממעל מיט אזוי פיל השתוקקות להשי"ת - ער וויל נישט זיין קיין נאבד, ער וויל נישט פארפאלן ווערן, ער וויל זיין נאנט לאביו שבשמים, נאר דער זעלבער בעל דבר וואס רעדט איין א מענטשן צו טון די עבירה - אט דער זעלבער בעל דבר איז אים צען מאל אזוי פיל מייאש, וואס דאס לאזט אים נישט מקורב ווערן צו השי"ת^[ב].

עס איז דא אזעלכע מענטשן וואס עס דאכט זיך אז זיי קוקן אויס ווי די גרעסטע רשעים, (אבל באמת) ווען זיי האבן ווען א פתח און זיי

א. עיין ספר שיח שרפי קודש (ברסלב, החדש) ח"ג, אות קל"ח, וז"ל: "מאמר מהרה"ק מוהרנ"ת זצ"ל (עי' בספה"ק "ליקוטי הלכות" ה' פסח ה"ט, אותיות ט"ו-י"ט): **א התעוררות וואס נעמט זיך פון התחזקות, איז אן אמת'ע התעוררות און עס האט א קיום; א התעוררות וואס נעמט זיך פון התעוררות אליין, איז ניט אזוי כי יכולים ליפול אף במעט חלישות הדעת.**"

ב. עיין ליקוטי הלכות ה' נדרים ה"ד, אות ט"ו, וז"ל: **"היצר הרע היה מלאך הקדוש והיה מהמקטרגים על בריאת האדם ועל ידי זה בעצמו נתהווה הוא היצר הרע, כמובן בספרים. ומחמת זה מתגבר ומתגרה היצר הרע מאד מאד בכל אדם לבלי להניחו להרים את עצמו להתקרב לה' יתברך, כי הוא מתקנא בו מאד, כי הוא רוצה שתתקיים דעתו חס ושלום, שהיה מן האומרים שאין ראוי לברוא את האדם. כמו שמובא שבעת שהעולם חוטאים לפניו יתברך אזי המלאכים המקטרגים אומרים, הלא כבר אמרנו לפניך מה אנוש כי תזכרנו וכו', שעתיד לחטא קמך וכו'.**"

שפירן אז זיי קענען לויפן צום אויבערשטן, וואלטן זיי געלאפן ווי די גרעסטע צדיקים, עס איז נאר דער יאוש וואס לאזט זיי נישט!^[א]

מען זעהט דאס טאקע ביי רבי עקיבא'ן. דער אר"י הקדוש זאגט^[ד], ביז די פערציג יאר האט ער געהאט אין זיך א געוויסער רע, וואס דער רע האט אים נישט געלאזט מקורב ווערן צום אויבערשטן, דער רע האט אים נישט געלאזט לערנען, ער האט נישט געגלויבט בשום אופן אז ער קען ווערן 'רבי עקיבא' - ער האט נישט געגלויבט, דער רע האט אים נישט געלאזט, דער רע האט אים מייאש געווען.

מען זעהט טאקע, חז"ל זאגן^[ה], ער איז נתעורר געווארן ווייל ער האט געזעהן א מעיין וואס האט געקלאפט אויף א שטיין און עס האט דורכגעלעכערט דעם טיפן שטיין דורך אין דורך. עס ווערט דאך געבראכט^[ו], איינער פון די נעמען פון דעם יצר הרע איז, "אבן".

ג. עיין דרשות חת"ס פסח תקס"ד ד"ה בהפטרות שבת חוה"מ, וז"ל בא"ד: "כלל גדול, אפילו הרשע היותר גמור אם נבטיח לו בבירור שסופו לידע את ה' ולהתקרב אליו, הרי יקבל עליו מרירות שמירת התורה בשמחה וכל גדרים וסייגים, אלא שהוא מייאש עצמו מזה וסובר הרי בלאו הכי איננו צדיק על כן בשרירות לבי אלך". עיין גם בליקוטי הלכות ה' תרומות ומעשרות ה"ג, אות א', וז"ל: "כי בודאי אם נתפוס איזה אדם שהוא בכלל ישראל שלא נזרקה בו אפיקורסות ומינות, אם נשאל אותו אם הוא חפץ בתשובה לחזור לה' יתברך, בודאי הכל ישיבו פה אחד שרוצים מאד מאד לשוב לה' יתברך ומתגעגעים לזה מאד מאד ימים ושנים. וגם אם נשאל אותו אם רוצה לעשות איזה דבר בשביל ה' יתברך כדי לשוב אליו יתברך כגון ללמוד דף גמרא או ליתן פרוטה לצדקה או לילך לטבול במקוה וכיוצא בזה מדברים המקדשין את האדם, בודאי ישיב בפה מלא - הן, כי בודאי אני מרוצה לעשות בכפליים מהנ"ל, ובלבד שיועיל לי, כי אני יודע שכל זה אינו מועיל לי לפי עוצם ריבוי הפגמים והחטאים שפגמתי נגדו יתברך. ומחמת זה שנדמה לו שכל זה לא יועיל לו, על כן אינו עושה כלל".

ד. עיין שער הגלגולים הקדמה ל"ד.

ה. אבות דרבי נתן פ"ו.

ו. גמ' סוכה דף נ"ב ע"א, וז"ל: "דרש רבי עזריא ואיתימא רבי יהושע בן לוי, שבעה

און די תורה איז דאך - "אם אבן היא נימוח"^[1]. האט ער דערהערט א זאך - די תורה קען מכניע זיין דעם אבן, עס קען ווערן ביי אים אויס אבן. ער האט נישט געגלויבט אז עס קען זיין ביי אים אויס אבן.

קומט אויס, אז מען בארעכנט זיך - וואס האט ער געזעהן? ער האט געזעהן 'התחזקות' צו 'התעוררות'? ער האט געזעהן 'התחזקות'! 'התעוררות' האט ער געהאט (גענוג); די גאנצע פערציג יאר האט געקאכט אין אים אט דער חלק אלקי ממעל וואס הייסט "רבי עקיבא" - אויף צו ווערן רבי עקיבא, נאר דער רע האט אים נישט געלאזט. ביז ער האט דערהערט אז ער קען ווערן רבי עקיבא. קומט אויס, די התחזקות דאס איז דער גרעסטער התעוררות!

דער משומד קערט זיך צוריק

הקדמה. "אמר המעתיק: כבר ידוע ומפורסם מקצה העולם ועד קצהו גודל נפלאות קדושת אדונינו מורינו ורבינו, אור האורות וכו' מורינו הרב רבי נחמן זכר צדיק וקדוש לברכה, בעל המחבר ספרי "ליקוטי מוהר"ן" ו"סיפורי מעשיות" ו"ספר המידות" ושאר ספרים קדושים ונוראים מאד אשר בכל הארץ יצא קנם ובקצה תבל מליהם^[2].

והנה לבר מהנראה לכל מעיין בספריו הקדושים עמקות עצותיו בעבודת השם, אשר אין דבר עצה קדושה שלא ימצא האדם בספריו הקדושים - הפליא עצה הנדיל תושיה ביותר, לחזק ולאמץ כל הנפשות החלושות והעיפות אפילו המונחות למטה בעשר כתרין דמסאבותא^[3].

שמות יש לו ליצר הרע ... יחזקאל קראו "אבן" שנאמר 'והסירותי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר'^[4].

ז. קידושין ל' ע"ב.

ח. לשון הכתוב תהלים יט, ה.

אזוי ווי עס איז דא צען ספירות וואס דער אויבערשטער האט מאציל געווען, וואס דארטן איז דא אלקות 'אין סוף' ממש, וואס די אלע קדושות איז מען מקבל פון דארטן, אזוי, "זֶה לְעֵמֶת זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹקִים"^[ט], האט דער אויבערשטער באשאפן צען ספירות פון דער סטרא אחרא^[י].

עס שטייט אין "ספר יצירה"^[יא], עס איז דא אן 'עומק טוב' און אן 'עומק רע'; אז מען פאלט אריין דארטן אין די ספירות פון דער סטרא אחרא, איז עס אזא עומק רע, אזא חושך, אזא הסתרה, אזא שקר וואס פארשטעלט אזוי השי"ת, אז עס גיט אריין אין דעם מענטש אזוי פיל יאוש וואס מען קען נישט ארויסקריכן פון דארטן. דערפאר האט דער רבי אנגעגרייט עצות פאר אלע "נפשות החלושות ועייפות, אפילו המונחות למטה בעשר כתרין דמסאבותא"!

"שירדו בעוונותיהם עד השאול תחתיות ומתחתיו".

- דאס איז א לשון חיזוק פאר די וואס זענען אריינגעפאלן אין שאול תחתיות - און אפילו אונטער דעם שאול תחתיות.

עס האט מיר אמאל פארציילט א איד וואס איז געווען פון א געוויסער חסידות, ער איז געווען אמאל א חסידישער איד און ער איז געווארן א משומד רח"ל - איך ווייס נישט ווי אזוי ער איז צוגעקומען דערצו, אבער נאך היטלער'ס מלחמה האט ער תשובה געטוהן.

איינמאל איז ער ארויפגעקומען ביי אונז אין שול - דאס איז געווען אפשר פאר דרייסיג צו פאר פינף-און-דרייסיג יאר צוריק, האב איך געוואלט רעדן מיט אים. גיי איך צו צו אים, פרעג איך אים, "איר

ט. קהלת ז, יד.

י. כמבואר כל זה בספר "עץ חיים" בתחילתו.

יא. פ"א, סי' ה'.

זענט דאך דער און דער חסיד" - פון אַן אנדער סארט חסידות איז ער געווען. "איר פלעגט זיך דרייען דארטן, איז ווי קומט איר דא?".

האט ער מיר געזאגט - ער וועט מיר דערציילן דעם אמת. נאך היטלער'ס מלחמה ווען ער האט תשובה געטוהן - איר ווייסט דאך אוודאי, קודם האט מען א התעוררות אויף תשובה - גייט מען צוריק, דערנאך הויבט זיך אָן איבערקאכן עגמת נפש'ן מיט חלישות דעת. זאגט ער, עס איז אים געווען אזוי ביטער, אז ער ווייסט נישט צו עס איז דא אין דעם כדור הארץ א מענטש וואס עס איז אים געווען אזוי ביטער ווי אים... ער איז דאך געווען א חסיד'שער איד, און ער האט אפגעטוהן אזויפיל עבירות רחמנא לצלן, ממש 'בשאל תחתיות ומתחתיו', און ערשט האט ער קיינעם נישט אויף דער וועלט, ער קען קיינעם קיינעם נישט - נישט קיין גוי, און נישט קיין איד - גארנישט, נישט קיין ווייב, נישט קיין קינדער - דער אויבערשטער זאל אפהיטן.

דערציילט ער מיר, ער האט זיך געוואלגערט אין א שול אין חוץ לארץ און ער איז געלעגן אויף א באנק, און עס איז אים געווען אזוי ביטער אז ער האט געטראכט - זאל דער אויבערשטער מאכן אז דער בנין זאל געבן א פאל איין און ער ווערט איינגעזונקען - דאס וואלט אים געווען דער גרעסטער גליק...

אזוי ליגענדיג שטרעקט ער אויס זיין האנט אויפן טיש און ער נעמט אראפ א ספר, זעהט ער דארט עפעס א שיחה - א שיחה צו א דיבור, זאגט ער מיר, עס איז געווען אזא מין דיבור פאר אים, ווי מען זאגט, דער אויבערשטער האט געשיקט א מלאך זאל דאס אים דערלאנגען, ער האט ממש געשפירט א געוואלדיגן התפעלות, עס האט אזוי גערעדט צו אים, אזוי קולע געווען - אזא דיבור אין א ספר? אזא דיבור? ממש פונקט וואס ער האט געדארפט.

ער גיט א קוק דעם ספר - עס איז געווען א ברסלב'ער ספר...
[- דעם ווארט האט ער נישט געקענט געדענקען].

עד השאל תחתיות ומתחתיו

עס ווערט געבראכט^[ב]: "במקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו"; ביים אויבערשטן, וואס מער מען איז משיג גדולת ה', איז מען משיג מער דעם אויבערשטנ'ס רחמנות און דעם אויבערשטנ'ס אהבה צו אידן ווי דער אויבערשטער וויל אז יעדער איינער זאל זיך אומקערן צו אים און אז ער קען יעדן איינעם ארויפנעמען ביזן ריכטיגן פלאץ וואס ער דארף דארטן זיין פון אַוואו ער איז נאר פארפאלן געווארן!

דער רבי זאגט דאך שפעטער טאקע^[ג], ער האט אזוי פיל משיג געווען גדולת הבורא - די גרויסקייט פון אויבערשטן, אז ער האט אנגעגרייט דיבורים - "ענד" - אפילו פאר אזעלכע מענטשן וואס זענען אין "שאל תחתיות ומתחתיו".

זאגט דער רבי: אפילו אזעלכע וואס "שירדו בעונותיהם עד השאל תחתיות ומתחתיו, לכולם יעורר ויקיין ויחיה לבל יתיאשו, חס ושלום, מן הרחמים, ובושל יקימון מיליו"^[ד].

- דעם גרעסטן כושל, דעם גרעסטן געשטרויכלטער, קען דער רבי אויפהויבן מיט זיינע דיבורים.

"וברכיים כורעות יאמץ"^[טו].

וואס מיינט "ברכיים כורעות"? איך האב געהערט אמאל, א מענטש אז ער האט נישט קיין כוח, ווערט ער שוואכער און שוואכער ביז ער שפירט אז די קניען בויגן זיך אים איין אויף האלב - אט דאס איז "וברכיים כורעות יאמץ"^[טז].

יב. מגילה לא ע"א.

יג. עיין ספר משיבת נפש אות ח' (מליקוטי הלכות).

יד. לשון הכתוב איוב ד, ד.

טו. שם באיוב.

טז. עיין פירוש "מצודת ציון" שם.

"כי השיג" - ווייל דער הייליגער רבי האט משיג געווען "גדולתו וחסדו יתברך ורחמיו המרובים עד אין חקר, אפילו על הנפשות הפגומות מאד, והודיע להם הבחינה של 'ואציעה שאול הינך'" [יז].

אפילו א מענטש איז אין א בחינה פון 'ואציעה שאול' - ער איז אין 'שאול', זאל ער וויסן אז דארטן איז אויך דער אויבערשטער דא - און מען קען פון דארטן אויך מקורב ווערן צו השי"ת! ווייל "לית אתר פנוי מיניה!" [יח] און כאטש וואס מער ער איז פארזינדיגט איז ער מער אין הסתרה און עס איז שולט אויף אים מער קשיות מיט מער כפירות מיט מער עקמימיות הלב וואס דאס איז פון דער סטרא אחרא וואס זיי פארשטעלן אים דעם אלוקות, אבער דער רבי איז מגלה, אפילו:

"ואציעה שאול - הינך! - כמו שמובא בליקומי מוהר"ן סימן ו'" [יט].

מיט דיד, לעבן דיד, ביי דיד

"וגם הבחינה של 'הקיצו ורננו שוכני עפר'" [כ] - אפילו די וואס זענען 'שוכני עפר' - זיי זענען פארשלאפן פון עבודת

יז. תהלים קלט, ח.

יח. תיקוני זוהר דף צב ע"א.

יט. וזל"ש בקיצור אות ו': "והפירוש הפשוט הוא, שמי שרוצה לילך בדרכי התשובה, צריך לחגור מתניו, שיתחזק עצמו בדרכי ה' תמיד, בין בעליה בין בירידה, שהם בחינת: "אם אסק שמים ואציעה שאול" וכו' ... וכן להיפך, שאפילו אם יפול, חס ושלום, למקום שיפול, אפילו בשאול תחתיות, גם כן אל יתייאש עצמו לעולם, ותמיד יחפש ויבקש את השם יתברך, ויחזק עצמו בכל מקום שהוא, בכל מה שיוכל, כי גם בשאול תחתיות נמצא השם יתברך, וגם שם יכולין לדבק את עצמו אליו יתברך, וזה בחינת: 'ואציעה שאול הנך'."

כ. ישעי' כו, יט.

ה', איז דא דיבורים פון "הקיצו ורננו" - שטייט אויף פון שלאף און זינגט צו השי"ת. דער רבי איז זיי מגלה, "זה אתם" - דער אויבערשטער איז מיט זיי "בבל המקומות אשר ירדו לשם".

דער רבי זאגט דאך טאקע אין דער תורה^[כא], אט דאס איז די סגולה פון א צדיק, אט דאס איז דער טייטש "א רבי", אז ער האט לימודים פאר אלע נשמות פון דער וועלט; פאר די גרויסע בעלי השגות האט ער לימודים, ער גיט זיי צו משיג זיין און איז זיי מגלה, אז נאך זייער גרויסקייט וואס זיי ווייסן פון השי"ת - נאך אלע גדלות הבורא וואס זיי ווייסן, האבן זיי נאכנישט אנגעהויבן צו משיג זיין דעם אויבערשטן! דער רבי ברענגט אראפ דעם לשון: "מָה חֶמֶית? מָה פִּשְׁפֻּשֶׁת?"^[כב] - דו זאלסט וויסן אז דער אויבערשטער איז אזוי גרויס אז דו האסט נאכנישט אנגעהויבן צו וויסן פונעם אויבערשטן! אז זיי הערן אזא מין השגה, הויבן זיי אָן צו גיין העכער.

די זעלבע זאך, פאר די שוכני עפר איז דער צדיק זיי מחיה אז דער אויבערשטער איז מיט דיר און לעבן דיר און ביי דיר און ער וויל דיר און ער האט דיר ליב! - אט דאס שיינט דער רבי אריין ביי יעדן אידן!

"ונם משם יכולים לחזור ולשוב אליו יתברך".

דאס הייסט, א מענטש זאל זיך נישט איינרעדן אז ער איז אין 'אזא' סארט פלאץ (שאי אפשר לו לשוב משם) - דאס איז מעשה בעל דבר. (כי לפעמים האדם חושב:) וויפיל התחזקות מען זעהט אין די ספרים - גוט, אבער נישט איך, נישט איך, איך בין שוין אזוי צעקלאפט, אזוי צעבראכן, אזוי פארדרייט, אזוי פארפלאנטערט, אזוי פארזינדיגט

כא. ליקוטי מוהר"ן תניינא סי' ז', כדלהלן.

כב. הקדמת הזוהר דף א ע"ב.

- ווי קען זיין אז איך האב א תקוה? - זאגט דער רבי - ניין! -
 "וגם משם יכולים לחזור ולשוב אליו יתברך כמו שמוכא
 בליקוטי מוהר"ן ח"ב סי' ז"י"^[כג].

געוואלד, זייט אייך נישט מייאש!

"וצעק בקולו הקדוש^[כד]: גיוואלד! זייט אייך נישט מייאש!"

וואס איז דער פשט 'געוואלד'? 'געוואלד' איז דער טייטש אז א מענטש זעהט ווי דער אנדערער גייט זיך הרגענען, און ער ווייסט אז יענער טאר זיך נישט הרגענען, ער קען נאך צוקומען צו די גרעסטע מדריגות, עס איז שקר וכזב דער גאנצער חשבון זיינער - און ער גייט זיך דא הרגענען און זיך מאכן אומגליקליך. דערפאר האט דער רבי געשריגן: "געוואלד! זייט אייך נישט מייאש!"

"ומשך מאד תיבת "גיוואלד" להורות ולרמוז לכל אחד לדורות, שלא יתייאש בשום אופן בעולם, אפילו אם יעבור עליו מה".

"ורמוז לנו מדבריו הקדושים, אשר כל עניינו שבא לזה העולם" - די גאנצע זאך וואס דער רבי איז אראפ דא אויף

כג. וזל"ש (ע"פ ספה"ק ליקוטי עצות): "אסור לאדם לייאש את עצמו חס ושלום, ואפילו אם נפל למקום שנפל, חס ושלום, ומונח בשאלו תחתיות ממש רחמנא לצלן, אף אל פי כן אל יתייאש עצמו מהשם יתברך בשום אופן בעולם, כי גם משם יכולין להתקרב אליו יתברך, כי מלא כל הארץ כבודו. והצדיק האמת אינו נקרא בשם צדיק כי אם כשיש לו זה הכח, שיוכל להחיות ולהרים את אלו שנפלו מאד מאד, לחזקם ולאמצם לעוררם ולהקיצם ולגלות להם, כי עדיין ה' אתם ועמם ואצלם וקרוב להם כי 'מלא כל הארץ כבודו'. וכן להיפך, צריך הצדיק להראות לאלו שהם במדריגה גדולה, שעדיין אינם יודעים כלל בידיעתו יתברך בחינת 'מה חמית מה פשפשת' וכו'".

כד. עיין שיחות הר"ן קנ"ג.

דער וועלט, "הוא רק בשביל לתקן כל הנפשות הנפולות שהם בחינת מקומות המטונפים" - דער רבי איז אראפ אויף דער וועלט ארויסצונעמען אלע נפשות וואס זיי געפונען זיך במקומות המטונפים, און זיי ווייזן אז זיי קענען מקורב ווערן צום אויבערשטן! [כה]

זיי קענען נאך ווערן די גרעסטע צדיקים!

זיי קענען נאך צוקומען צו די גרעסטע דרגות!

אפילו עס דאכט זיך אסאך מאל אז 'בדרך הטבע' קען מען נישט געהאלפן ווערן - אפילו בגשמיות זעהט מען דאך זייער אסאך מאל אז על פי דרך הטבע קען מען נישט געהאלפן ווערן - אדער ברוחניות, אבער דאס איז א געוואלדיגע געוואלדיגע כפירה פון דער סטרא אחרא - עס איז נישטא אזא זאך! **דער אויבערשטער איז א כול יכול!**

כה. עיין בספר 'יומם' (תשע"ב) וז"ל מוריני שליט"א: ואכן רבינו הק' בגודל רחמנותו ועניויותו הגדולה, יחד עם ההשגות הנוראות שהיו לרבינו בסוד ישראל עלו במחשבה תחילה, צמצם והנמיך את עצמו להפיך רוח חיים לכל אחד מישראל לרבות הגרוע שבגרועים, ועשה זאת הן מכח עניויותו ורחמנותו השכליים, והוא סוד גדול ונורא כזה אשר שום כיסוי של חטאים ועוונות ופשעים אין בכוחו להסתיר זאת, כי הקב"ה הוא מבדיל נפלא ונורא כזה בין קודש לחול, בין אור לחושך ובין ישראל לעמים, והיא השגה נפלאה וסוד נעלם ונפלא מאד.

ורבינו הק' מחמת גודל השגתו בסוד נשמת ישראל כפף קומתו והשפיל עצמו ביותר לתת חיות ותקוה לכלל ישראל עד סוף כל הדורות, לרוממם, להחיותם, לדבר על לבם של כל הנדכאים והנזדקים, ולרפאות את נפשם של שבורי הלב, ולעורר את כל הנשמות הנפולות להתקרב לבורא העולם, לספר להם גודל עוצם מעלתם ותקותם, שאין לזה שום גבול ומידה וערך. כמו שכתב רבינו (תורה ז' ח"ב) שלישראל אין שום שייכות לעוון ולחטא כלל וכלל, לגמרי לגמרי לא, ואין זה אלא נספח מדבר זו לגמרי, זו היא מציאותינו האמיתית. וכיון שכך גם לרשעים אשר הרבו לחטוא ולפשוע יש תקוה גדולה, לצאת מן המיצר הרוחני שלהם ולהתקרב להשי"ת - אין להם אלא לצייט לדברי רבינו הק', לדבר להשי"ת ממקום שהם על כל מעבריהם וניסיונותיהם, ואז יצאו בס"ד מאפילה לאורה ומשעבוד לגאולה.

עס איז נישטא קיין פלאנטער פון וואס א מענטש קען נישט ארויסגיין! - דאס דארף מען גלויבן!

דאס דארף מען גלויבן!

ווען אלץ קוקט אויס באנקראטירט

איך זאג דאך אלעמאל - דוד המלך האט געזאגט: "אם אַמְרֵתִי מְטָה רַגְלִי"^[כז]. וואס מיינט "אם אמרתי מטה רגלי"? אז א נאָר זאגט "מטה רגלי", (אפשר לאמרו): דו האסט נישט קיין שכל - דו מיינסט אז עס איז 'מטה רגלי' - אבער עס איז נישט אזוי ווי דו מיינסט. אבער אז א קלוגער זאגט "מטה רגלי", איז דער פשט, איך האב אויסגעוועקנט אלע אופנים אין דער וועלט, אלע אופנים אין דער וועלט, און עס קען נישט זיין איך זאל געהאלפן ווערן.

שטעלט זיך פאר, דוד המלך, ער איז געווען דער חכם שבחכמים, דער ראש הסנהדרין, דער ראש המשוררים, דער נשיא ישראל, דער מלך פון דער וועלט - ווער האט אן השגה אין דער חכמה פון דוד'ן? - און דוד המלך זאגט: איר זאלט וויסן, איך בין געווען אין מצבים וואס 'מטה רגלי' - איך האב געזעהן איך בין פארפאלן, עס איז באנקראטירט דאס געשעפט, עס קען נישט, עס איז נישטא קיין עצה, עס איז נישטא קיין וועג על פי דרך הטבע ווי איך זאל געהאלפן ווערן.

אט דאס איז פשט: "אם אמרתי" - איך האב געזאגט, "מטה רגלי" - איך בין פארפאלן - פארפאלן בגשמיות און פארפאלן ברוחניות, "חֲסִדָּהּ ה' יִסְעָדֵנִי" - אט דאס איז דער סיפור וואס ער פארציילט אין תהלים.

דער גאנצער תהלים איז דאך תהילות להשי"ת, הודאות להשי"ת; דאס איז א געוואלדיגע הודאה - 'זעה רבוננו של עולם, איך בין געווען

אין א מצב פון 'מטה רגלי' - און דו האסט מיר געהאלפן!. אט די אמונה - דאס איז מגלה דער צדיק, סיי ברוחניות און סיי בגשמיות - עס איז נישטא (קיין יאוש).

אונזערע לייט האבן מדייק געווען - דער רבי זאגט [כז]: "קיין יאוש איז גארנישט פארהאנען!" - עס איז פארהאן אזא לשון. האבן זיי געזאגט מיט דעם לשון: "קיין יאוש - איז 'ג-א-ר-נ-י-ש-ט' פארהאנען!" - עס איז נישטא אזא זאך!

דער רבי האט געקוקט אין שורש הבריה און ער האט געזעהן אז עס איז נישטא קיין מציאות פון קיין יאוש, נישטא אזא מציאות. עס דאכט זיך אז עס איז דא אזא מציאות פון יאוש - עס איז נישטא אזא מציאות!

וואני ידי מלוכלכות בדם

"ופעם אחת אמר: כמה וכו' היו מונחים ברפש וכו' ואני הוצאתים משם [כח]. וכן אמר עוד פעם אחת על עצמו: 'ואני ידי מלוכלכות בדם ובשפיר ובשליא כדי למהר אשה לבעלה' וכו'" [כט].

עס ווערט געבראכט אין תנ"ך: "וְהוּא מְחַלֵּל מִפְּשָׁעוֹ" [ל] - דער צדיק מוטשעט זיך און ער איז קראנק פון אונזערע עוונות - דאס גייט אויף די צדיקים וואס זענען בבחינת משה.

כז. ליקוטי מוהר"ן תניינא סי' ע"ח; שיחות הר"ן קנ"ג.

כח. עיין חיי מוהר"ן ש"י: "אמר, כמה צלם אלקים היו מונחים ברפש שאני הוצאתים מהרפש וכו', כי נראה בחוש שהמתקרבים אלי נשתנה פניהם, ובא עליהם פנים של יהודי בחינת צלם אלקים. הלא יש אצלי אנשים שאיני יודע אם השאול תחתיות היה די להם, כי גם השאול תחתיות היה קטן לפניהם, שאם היה אפשר להם לחתור תחת שאול תחתיות היו חותרים, ועל ידי נתקרבו וכו'".

כט. ברכות ד. ע"י חיי מוהר"ן אות קנ"ד.

ל. ישע"י נג, ה.

עס ווערט געבראכט פון אר"י הקדוש^[לא]: "וַיִּתְעַבֵּר ה' בִּי לְמַעַנְכֶם"^[לב]; משה רבינו האט געזאגט, צוליב אייך וועל איך דארפן נאכאמאל געבוירן ווערן און איך וועל דארפן אריינגיין בעיבור אין די צדיקי הדור און ראטעווען די וועלט און אריינשיינען אלוקות אויף דער וועלט - לטהר, אויפצובויען תורה אויף דער וועלט און מחזק זיין כלל ישראל; וויבאלד איך האב נישט גומר געווען דעם תיקון, וועל איך מוזן אין אלע דורות אראפגיין אין די צדיקי הדור און אריינשיינען אלוקות אין דער וועלט. ביי משה רבינו איז עס א געוואלדיגע "והוא מחולל מפשעינו".

עס איז פארהאן עפעס א לשון דאכט זיך^[לג]: "וַיִּתֵּן אֶת רְשָׁעִים קְבָרוֹ"^[לד]; ווען אזא הייליגע נשמה דארף אראפגיין נאכאמאל אויף דער וועלט איז דאס אזוי ווי איינער וואס ווערט באגראבן צווישן רשעים. אויף דעם זאגט דער רבי דארט דאס וואס דוד המלך האט געזאגט: "ואני ידי מלוכלכות בדם ובשפיר ובשליא" - דאס גייט אויף דעם צדיק וואס פֿאַרעט זיך מיט צעבראכענע נפשות, צעקלאפטע, צעבראכענע, פארשמירטע - און ער נעמט זיי ארויס און וואשט זיי אויס און רייניגט זיי אויס, "כדי לטהר אשה לבעלה", דאס הייסט, צו מקרב זיין כלל ישראל צו השי"ת.

ארויסציען פון די גרויזאמע נעגל פון דעם ס"מ

"וכן כל יסוריו שסבל בעולם הזה וגם כל התנברות ההעלמה שנעלם אורו הקדוש מהעולם, עד שיש רבים שלא זכו ליהנות מאורו הקדוש הוא רק בשביל זה, כמו שכתב

לא. עיין ספר הליקוטים פר' ואתחנן.

לב. דברים ג, כו.

לג. עיין ספר הליקוטים שם.

לד. ישע'י נג, ט.

כמכתבו הנדפס בספר "חיי מוהר"ן"^[לה] בוז הלשון: ידעתי גם ידעתי, שגם העסק שעסקתי עמכם להוציא אתכם משיני הם"מ, הן על כל אלה עיניו למש ושיניו חרק עלי".

דאס הייסט, אז דער בעל דבר זעהט אז עס איז דא א צדיק וואס ער גייט ראטעווען דער וועלט - און עס איז נישטא (מה לעשות כנגדו), האט ער נישט קיין אנדערע עצה נאר אויפצושטעלן אויף אים מחלוקת און פארדרייען דער וועלט דעם קאפ מיט מחלוקת'ן, מיט שנאה, מיט קנאה, כדי דאס זאל פארשטעלן דעם אור פון דעם צדיק^[לו].

דאכט זיך, דער רבי ברענגט אראפ אין א פלאץ^[לז]: **"וישב יעקב בארץ מגורי אביו"** - מה אביו מגייר גרים אף הוא מגייר גרים - מגיורי אביו. נאכער שטייט: "קפץ עליו רגזו של יוסף". וואס איז דער

לה. אות קס"ז.

לו. וכמו שמבואר היטב בספה"ק סיפורי מעשיות בהמעשה של הרב ובן יחיד', ובליקוטי מוהר"ן סי' ה' אות ד', ובליקוטי הלכות הל' שבת ה"ה, ועוד.

לז. עיין ליקוטי מוהר"ן סי' רכ"ח: **"דע שכשהקדוש ברוך הוא מסתכל בנשמה שתוכל להחזיר בני אדם בתשובה ולעשות גרים, אזי הוא יתברך בעצמו כביכול מבקש ורואה שיהיה מחלוקת עליו, כי אין מקבלין גרים לימות המשיח ולא בימי שלמה'** (יבמות כד) משום שולחן מלכים', כי אז אינן מתגיירין מאהבה, רק מחמת שרואין גדולת ישראל, ועיקר הגרים הוא כשמתגיירין בעת שישאל סחופים בעוני ודחק, כמו שכתוב (ישעיה נ"ד): **"מי גר איתך, בעניותך"** וכו' (שם בגמרא). ועל כן בהכרח שיהיה מחלוקת על מי שמחזיר בני אדם למוטב ומגייר גרים, כדי שלא יהיה לו שום שלוח, כי אז מי שמתקרב אליו הוא באמת, ואזי יכול לגייר גרים באמת לא משום שלום ונחת כנ"ל. וזהו (בראשית לז, א): **"וישב יעקב בארץ מגורי אביו, ואיתא במדרש** (בראשית פרשה ד'): **"מגורי אביו" שהיה מגייר גרים כמו אבותיו, כמו מגיורי אביו, וזה שאמרו רז"ל (שם): "וישב יעקב" 'ביקש יעקב לישב בשלוח, מיד קפץ עליו רגזו של יוסף', היינו מחמת שיעקב היה מגייר גרים, בחינת "מגורי אביו", על ידי זה לא היה יכול לישב בשלוח כדי שיהיו הגרים באמת, ואם יהיה לו שלוח לא יוכל לעשות גרים, כי אין מקבלין גרים לימות המשיח כנ"ל".**

פשוט? נאר ווייל ער איז עוסק צו מקרב זיין נפשות - קאכט זיך מיט אים, ווייל דער בעל דבר פארגינט נישט - ער פארגינט נישט! זיין גאנצער משא ומתן איז דאך אלץ צו נעמען הייליגע נפשות און זיי אריינזארגן אין שאול תחתיות - און דא קומט א צדיק וואס קען ארויסנעמען נפשות פון שאול תחתיות, איז די סטרא אחרא שווייגט נישט אויף דעם.

"בבן אהובי, אחיי ורעיי חזקו ואמצו וכו' ולא יהיה לריק יגיעי, ושמרו תורת משה עבד ה' [לח], כאשר לימדתי אתכם, וכו', עיין שם".

דער געוועזענער 'ראש הגזלנים'

אינ'אמת'ן זעהט מען דאך טאקע, חז"ל [לט] דערציילן אויף ריש לקיש אז ער איז געווען א גזלן, און די גמרא זאגט אז ריש לקיש איז געווארן א חבר מיט רבי יוחנן. איר ווייסט וואספארא דרגא דאס איז? רבי יוחנן איז געווען דער גרעסטער אין דער וועלט - און ריש לקיש איז געווארן א חבר מיט רבי יוחנן! אלץ איז אזוי, און אזוי איז געווען אָן א שיעור! אלץ וואס חז"ל דערציילן - אלץ איז אז דו זאלסט וויסן אז מען קען!

עס ווערט געבראכט [מ], אז ריש לקיש האט גערעדט מיט א מענטשן אין גאס האט מען יענעם געגעבן אַן 'עיסקא בלא סהדי'. דאס הייסט, ער איז געווען אזא נאמן אז מען האט יענעם געטרויעט מיט א געשעפט אָן עדות.

לח. ע"פ מלאכי ג, כב.

לט. בבא מציעא פד ע"א.

מ. יומא ט' ע"ב.

וואס זאגט דאס? זעה ווי אזוי ער איז געווען - ער איז געווען א שודד, דער ראש הגזלנים, דער שורש הגזל - און זעה, אַזא איש נאמן איז ער געווארן אז ווען ער האט נאר גערעדט מיט א מענטשן האט מען יענעם געגעבן אַן עיסקא בלא סהדי. דאס אלץ איז אויף צו מרמז זיין אז עס איז נישטא קיין מציאות פון קיין יאוש, נאכמער, מען קען זיין דער היפך ממש.

עס ווערט געבראכט, וואס א מענטש האט אין זיך (איזה מידה) רע, קען ער זיין א חידוש נפלא אין טוב מיט דער בחינה דווקא.

באצאלט דעם אַסטראנאָמישן סומע

"וזהנה ביותר מעל כל תלמידיו הקדושים תִּמְךָ ידו על תלמידו הקדוש הרב הצדיק רבי נתן, זכר צדיק לברכה, בעל המחבר ספרי "ליקוטי הלבנות" הקדושים וספרי "ליקוטי תפילות", ונתן מהודו עליו וסמך את ידו עליו להכניס דעתו הקדושה בכל מיני דיבורים המשיבים את הנפש בכל הנופלים והיורדים שיחזקו עצמם ולא יתייאו בשום אופן".

מען זעהט טאקע, דער "ליקוטי תפילות" - דער רבי האט אמאל געהערט ווי מען זאגט דעם אקדמות ביי דעם צווייטן מנין - דער רבי האט שוין געהאט געדאוונט מיט דעם ערשטן מנין, ער האט שוין געגעסן דער סעודת חלב פון שבועות. האט דער רבי געזאגט: "וואס אידן פארמאגן א רכוש - 'אקדמות' מיטן ניגון!"^[מא]. עס איז א

מא. שיחות הר"ן, אות רנ"ו: "שייב את אקדמות מאד מאד. ואמר: שישראל מחמת שהם משוקעים ורגילים כל כך בטוב, על כן אין מרגישין כל כך את שבח מעלת גדולת השבח הקדוש הזה של אקדמות שאומרים בשבועות. ואמר: מי שיוודע מעלת השיר של אקדמות עם הניגון שלו כמו שרגילין העולם לזמר אותו בניגון הידוע, הוא דבר נפלא וחידוש גדול מאד. והתחיל לומר קצת איזה תיבות מאקדמות

רכוש - דער אקדמות מיטן ניגון, דאס איז א רכוש, עס איז א רכוש ביי אידן! עס ליגט א געוואלדיגן דביקות צום אויבערשטן אין דעם ניגון מיט די ווערטער.

(לענינינו) ווייל מען דרוקט אזוי פיל ליקוטי תפילות, עס וואלגערן זיך ליקוטי תפילות אויף די טישן, ווייסט מען נישט וואס דער ליקוטי תפילות איז!

איך ווייס א איד אין רוסלאנד, ווען עס איז געווארן דארטן די תוקף (הקאמוניזם), עס איז געווארן נעלם אלע קדושות, אלע ישיבות - אלעס אלעס, האט ער זיך דערוואוסט וועגן דעם ליקוטי תפילות, האט ער באצאלט א פרייז, אזוי ווי דא - בערך א טויזנט צו אנדערהאלבן טויזנט דאלער, פאר דעם ליקוטי תפילות!

בשעת דו באוואוסט זיך פון אזא ספר קען מען אזויפיל רוכש זיין, אזוי פיל דיבורים, אזוי פיל זיך אויסרעדן מיטן אויבערשטן, אזוי פיל זיך אויסרעדן מיטן אויבערשטן 'כל אשר עם לבבו', אזוי פיל דביקות להשי"ת - און דער ספר איז א ספר וואס וואלגערט זיך... אסאך מאל פארגעסט מען דעם רכוש וואס מען האט [מב].

עם הניגון. ואמר שאקדמות הוא שיר של חשק (עיין בהמעשה של הבערגיר שם מדבר משיר של חשק). כל זה סיפר בשבועות אחר תפילת שחרית בבוקר השכם כנהוג בשבועות, והיה יושב אצל הסעודה של מאכלי חלב. וכבר התפללו בבית הכנסת פעם שני, וזימר החזן אקדמות, ואז דיבר עמנו ממעלת השיר הקדוש הזה והפליג במעלתו מאד". ועל בספר שיח שרפי קודש (ברסלב, חדש) ח"ג, אות תפ"ב: רבינו אמר: "וואס **אידן פארמאגן, 'אקדמות' מיטן ניגון!**" - "מה שיהודים אוצרים (רכוש רב) בתוכם, ה'אקדמות' עם הניגון שלו".

מב. עיין אוסף מכתבים (חלק א מכתב כ) וז"ל מוריני שליט"א: את החיות של לקוטי תפילות אחוז היטב ואל תניחיהו בשום אופן. כי אולי כבר שמעת ממני המשל מהבעש"ט זי"ע ועכ"י, כי אחד שהולך לקנות יין, נותנים לו כוס יין מתוק לטעימא בעלמא, ואח"כ כשרואה שהיין הוא טוב והוא מבקש עוד, אומרים לו, שלם, ותקבל לא רק לטעימא. כן הוא בכל דבר שבקדושה, מקודם נותנים לאדם חיות

דער טרעגער פארגיסט טרערן

איך האב געקענט א ספרדישער איד, א כורדי, ער האט געהייסן "משה", ער איז געווען א איד מיט א בארד, געווען אן איש כשר, און ער האט געפירט א וועגעלע, ער איז געווען א סבל - א טרעגער אין גאס, ער איז געשטאנען אין רחוב "גאולה" קעגן "חיים עתיק" מיט א וועגעלע פון צוויי רעדער אויף סבלות. פלעגט ער אריינקומען אלע טאג אין דער אלטער ברסלב'ער שול אין מאה שערים אום מיטאג בערך, און ער פלעגט זאגן ליקוטי תפילות - און ער פלעגט אזוי פיל וויינען, אזוי פיל וויינען, אזוי פיל דמענות, מען זעהט גאר נישט היינט אזא זאך!

איך פלעג אויך דעמאלט אריינקומען אין ברסלב'ער שול פון ישיבה אין דעם זמן, האב איך אמאל געוואלט זעהן צו ער איז מדייק אויף א שעה. האב איך געזעהן - א שעה, אנדערהאלבן, צוויי שעה - וויפיל עס איז געגאנגען! אלע טאג איז ער אריינגעקומען אין שול און אזוי פיל געוויינט ביי דעם ליקוטי תפילות, אזוי פיל טרערן פאָרגאָסן!

האב איך געקלערט: ווען מען וואלט געזאגט אז דער און דער צדיק, צו דער און דער גאון, זיצט אלע טאג און וויינט א שעה פארן אויבערשטן, **דאכט זיך מען וואלט באשריבן אין די גאסן אזא זאך!** און דא קען גיין א איד, א פשוט'ער טרעגער אין גאס, מיט דעם ליקוטי תפילות וואס רבי נתן האט געמאכט פאר הונדערט-פופציג יאר צוריק, **און אזוי פיל וויינען פארן אויבערשטן אלע טאג דורך דעם ליקוטי תפילות...**

באתערותא דלעילא, ואח"כ אומרים לו, נראה איך שאתה בעצמך מתחזק בזה, ואז אם מתחזק אזי הוא מרויח את הדבר בעצמו, לא רק את הטעימא מלעילא, כי ראוי הוא לכך. וכן למדתי השבוע בלק"ה ממוהרנ"ת זי"ע, שאין לך דבר שבקדושה שזוכין בלי התחזקות. חזק ואמץ: 'כי ממה שרק תתחרט - מזה אף פעם לא תתחרט'.

מען זעהט אז דאס איז ברוח הקודש!^[מג] א זאך וואס איז ברוח הקודש איז פאר "אַתְּ אֲשֶׁר יִשְׁנוּ פֹה, וְאֵת אֲשֶׁר אֵינְנוּ פֹה"^[מד].

די זעלבע זאך - די מכתבים^[מה]; עס דאכט זיך אז א מענטש שרייבט מכתבים פאר זיינע קינדער, און (למעשה), עד היום זענען אידן זיך מחיה מיט די מכתבים!^[מו]

איך געדענק עס איז געווען א זמן - יארן יארן - וואס ר' שמואל שפירא^[מז] מיט ר' הירש לייבין^[מח] האבן אלע טאג צוזאמען געלערנט א מכתב.

מג. עיין בספר "כוכבי אור" פרק 'אנשי מוהר"ן, אות כ"ה: גם שמעתי מהותיק ר' נחמן טולטשינער ז"ל שפעם אחת בימי הספירה היה מוהרנ"ת ז"ל על ציונו הקדוש, ואמר אז על הציון הקדוש התפילה המתחלת 'אתה יצרת' בליקוטי תפילות חלק ב' סימן ל"ו ואחר כך כשהלך משם אמר (בלשון תמה): **הם המתנגדים שואלים אם יש בהתפילות רוח הקודש, ובאמת הם גבוהים מרוח הקודש כי הם נמשכים משער החמשים!** (ועיין בליקוטי הלכות ראש חודש הלכות ה' שם מובן זה כי הדרך לעשות מתורות תפילות נמשך משער הנ"ן).

מד. דברים כט, יד. וברש"י שם: 'ואת אשר איננו פה' - ואף עם דורות העתידים להיות.

מה. מכתבי מוהרנ"ת שנאספו ונקבצו ויצא לאור בשם "עלים לתרופה".

מו. עיין עלים לתרופה במכתב מיום ו' מחרת יום הכיפורים תקצ"ג: "ותהיה מראה אלו האגרות לאנשי שלומנו החפצים באמת, ותחזור ותצניעם אצלך, כי הם דברים יקרים וצריכים לשמרם, כי יהיו נצרכים בעזרת השם יתברך להחיות נפשות רבות בחסדו הגדול יתברך".

מז. ה"ה הרה"ח רבי שמואל ב"ר שלמה יצחק שפירא ז"ל, נולד ביום ט"ז אייר שנת תער"ג בשכונת 'כנסת' בירושלים תובב"א, בצעירותו למד בישיבת 'עץ חיים' אצל הגאון בעל אבן האזל ז"ל, שחיבב אותו מאד, וניבא לו עתיד גדול בתורה ויר"ש. בשנת תרצ"ג נתקרב לדרכו של רביז"ל על ידי הרה"ח ר' ישראל נחמן אנשין ז"ל. ובראש השנה תשל"א זכה להיות באומאן במסירת נפש ממש אחרי שנים רבות של תקוה וצפיה, וכן בשנת תשל"ג דרך אמעריקא. מיום עמדו על דעתו הכריז מלחמת קודש על יצרו, והיה קם בחצות הלילה ועורך עבודותיו העצומות,

עד רעדט צו 'מיר'!

אינ'אמת'ן, דאס איז געווען ידוע - רבי נתן ברענגט עס אראפ כמה פעמים, ווען דער רבי האט געזאגט א תורה, האט מען געשפירט ווי ער האט צוזאם גענומען אלע נפשות, דאס הייסט - ווי ער רעדט צו אלע נפשות! עס איז געווען ממש דיבורים וואס דערפאר איז מען געקומען צו אים [מט].

ושוף לבו כמים נוכח פני ה', כל ימיו היתה שרשרת אחת של כיסופים וגעגועים ודבקות להש"ת והתקרבות לצדיק, התפרסם בקדושתו העצומה, והיה חד בדרא בשמירת עיניו. ועם כל קדושתו ופרישותו היה טוב עין לכל בריותיו של הקב"ה. הרה"ח רבי לוי יצחק בענדער זצ"ל אמר עליו: הגם שלא הכיר את רבי אברהם ב"ר נחמן זצ"ל אבל בהתנהגותו ואורחות חייו היה כתלמידו ממש. נסתלק בשביעי של פסח שנת תשמ"ט לפ"ק בהיותו בן שבעים ושש שנים. ומנו"כ בהר הזיתים בירושלים עיה"ק תובב"א.

מת. ה"ה הרה"ח רבי צבי ארלי ב"ר אהרן בצלאל ליפל ז"ל, נולד בשנת תרס"ה בעיר לאדזש שבפולין, התקרב לרביז"ל על ידי שהבחין שאביו יושב ולומד מתוך ספה"ק משיבת נפש ועיניו זולגות דמעות, והבין שיש דברים בגו, והלך וחיפש ודבק נפשו בספה"ק הזה, בימי בחרותו למד בישיבתו של החפץ חיים ז"ל בעיר ווארשא, וכשנתוודע הדבר להחפץ חיים ז"ל שהוא נתקרב לרביז"ל אמר: 'אם בדרך החסידות חשקה נפשו, חסידות ברסלב היא הראויה, כיון ששומרים השו"ע', בשנת תרפ"ב הבריה יחד עם כמה חבירים את גבול האוקריינא, ובחודש תשרי תרפ"ג זכו להגיע במסירת נפש לאומאן. חודש סיון תרפ"ג נשא את בת העובד הגדול רבי אברהם קיבליטשער ז"ל, שתים עשרה שנה היה באומאן בימי תפארתה וערך שם העבודות העצומות ביחד עם שאר אנשי מעלה, עלה לארץ ישראל בחודש ניסן שנת תרצ"ד יחד עם כל משפחתו ואף שם התבלט בעבודותיו בברע"ן ובהתלהבות כחד מקמאי, נסתלק בכ"ג חשון שנת תש"מ, ומנו"כ בהר הזיתים בירושלים עיה"ק תובב"א.

מט. עיין שיחות הר"ן רי"א: "בתורתו היה כלול כל מה שהיה צריך כל אחד ואחד מהשומעים, כאשר ראינו בעינינו בפשיטות כמה וכמה מעשיות נוראות בענין זה, איך מה שהיה צריך כל אחד ואחד בגשמיות ורוחניות וכל מה שעבר בעולם אז, הכל נכלל בתורתו".

רבי נתן גיבט א דוגמא אין סימן כ"ט^[1] (בליקוטי מוהר"ן) - ער ברענגט כמה דוגמאות וואו עס איז געווען אזוי, ער זאגט אז כמעט אויפן יעדן תורה וואלט מען געקענט ארומרעדן אלץ וואס איז געווען, אבער ביי תורה כ"ט גיבט ער א דוגמא]. דער רבי רעדט דארטן וועגן^[2]: "**לא כל דיבור נקרא דיבור**", ווייל א דיבור דארף זיין מיט דעת - א דיבור אָן דעת איז נישט קיין דיבור. ווי איז מען מרומם דעם דעת? מיט דעם וואס מען איז משבח די צדיקים באקומט מען א התרוממות הדעת, און נאכער אז מען רעדט, איז דער דיבור א דיבור.

דער רבי ברענגט דארט אראפ, אפילו מלאכים אויב זיי ווילן רעדן, זענען זיי משבח דעם אויבערשטן - דער 'צדיקו של עולם', באקומען זיי א התרוממות הדעת - און נאכער רעדן זיי. דער רבי ברענגט א פסוק: "**בְּרָכּוֹ ה' מְלֹאכֵי גְבוּרֵי כַח**" - אז זיי דאנקען דעם אויבערשטן, (דעמאלט) "**עוֹשֵׂי דְבָרוֹ לְשִׁמְעַע בְּקוֹל דְּבָרוֹ**" - ווערט באשאפן ביי זיי אזא דיבור - אז עס זאל זיין א דיבור וואס רופט זיך א דיבור, עס זאל געהערט ווערן דעם דיבור!

ג. עיין חיי מוהר"ן אות כ'.

נא. וזל"ש הנוגע לענינינו: "כי לא כל דיבור נקרא דיבור, כי דיבור שאינו נשמע ונתקבל אינו נקרא דיבור, בחינת (תהלים י"ט): "אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם". ועיקר מה שנתקבל הדיבור, הוא מחמת הטוב שיש בו, כי טוב הכל חפצים. ועל כן כשיש טוב בהדיבור, אזי הדיבור נשמע ונתקבל, אבל כשאין טוב בהדיבור אינו נתקבל. ואיך עושין הטוב בהדיבור? הוא על ידי שלוקחין הדיבור מהדעת, אזי יש בו טוב. אבל כשהדיבור בלא דעת, אזי אין בו טוב ... **ולהקים ולרומם את הדעת, הוא על ידי שבה הצדיקים.** כשמשבחין ומפארין את הצדיקים, על ידי זה נתרומם הדעת ... **ואפילו מלאכים כשרוצים לעשות דיבור שיהיה נשמע ונתקבל אצלם, בבחינת: 'עושי דברו לשמוע בקול דברו', אזי הם משבחין ומפארין את השם יתברך תחילה, שהוא צדיקו של עולם,** בחינת (תהלים קמ"ה): "צדיק ה' בכל דרכיו", **ועל ידי זה נעשה הדיבור, בבחינת: 'לשמוע' וכו'.** וזה (תהלים ק"ג): **'ברכו ה' מלאכיו,** היינו השבח שמשבחין תחילה את השם יתברך שהוא צדיקו של עולם. ואחר כך על ידי זה: **'עושה דברו לשמוע בקול דברו,'** שעושין הדיבור שהוא נשמע ונתקבל".

פונקט דעמאלט (בעת אמירת התורה) איז געווען דארטן איינער וואס איז געקומען צום רבי'ן וואס האט געהאט א משפט - זייער א שווערער משפט, וואס איין עצה האט ער געהאט, ער האט געדארפט רעדן מיט א גרויסן שר, און אז דער אויבערשטער וועט העלפן אז דאס וועט ווערן אנגענומען, איז ער מצליח. אבער ווי מאכט מען אז עס זאל ווערן (קשר ביניהם)? און ווי מאכט מען אז עס זאל ווערן אנגענומען (טענותיו אצלו)? האט ער געהערט דער זאך, האט ער גלייך געוואוסט - 'דאס רעדט דער רבי דא פאר אים!' [ב]

אזוי אויך, דעמאלט איז געווען דאס ערשטער מאל וואס דער רבי האט אנגעטוהן א ווייסן זיידענעם בגד, האט דער רבי גערעדט וועגן 'בגדים לבנים', וועגן קדושה, וועגן טהרה [ג].

אזוי אויך, איינער האט געמאכט וויין דעמאלט (פארן רבי'ן), און ער האט געהאט א טאכטער מיט 'חולי נופל' רח"ל, האט דער רבי גערעדט פון דעם גאנצן ענין פון "יין שהסתכל בו הצדיק" [ד]. דער רבי האט געזאגט, די סגולה איז, זי זאל טרינקען וויין 'שהסתכל בו הצדיק'. גלייך האט מען אראפגענומען דעם פלעשל וויין פון טיש (ונתנו לה). דער רבי האט אין דער תורה געזאגט: "נְפִלָה לֹא תוֹסִיף, קוּם בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל" [ה] - א תורה נפלאה!

נב. ומסיים שם בחיי מוה"רן שאכן כך הווה: "ותיכף במוצאי שבועות נסע לוויניציא וכל אותו הדרך עסק רק לספר בשבחי רביז"ל. וכן בבואו לוויניציא עסק לספר לפני בעל האכסניא שלו הרבה משבחי רביז"ל. כי באמת היה לכל אנשי רביז"ל אפילו להבעלי בתים הפשוטים סיפורים ושבחים הרבה מרביז"ל עד אין מספר. ותיכף אחר כך נכנס אל האדונים ודיבר לפניהם כל טענותיו ואמתלאותיו ונתקבלו דבריו באזניהם וקיבלו אותו בכבוד גדול וניצול מכל הסכנות הנ"ל ויצא בשלום מן העסק הנ"ל כראוי".

נג. עיין שם בהתורה אות ג'.

נד. שם בסופו.

נה. עמוס ה, ב.

רבי נתן ברענגט אראפ אז מען האט געהערט אין דער תורה אזעלכע עמקי הנפש וואס ממש מען האט געזעהן ווי דער רבי נעמט די נשמות און רעדט צו די נשמות!

אין תורה י"ג (בליקוטי מוהר"ן) ברענגט דארט דער רבי ממש טאקע די זאך, אז דער צדיק נעמט צוזאם אלע נשמות וואס ער רעדט צו זיי - סיי דעם חלק הטוב זייערן, און סיי דעם חלק הרע; ווייל דער חלק הטוב דארף האבן א תיקון, מען דארף עס מחזק זיין, מען דארף עס אויפפרישן, מען דארף עס מצחצח זיין און באנייען. און דעם חלק הרע דארף מען אויך אפרייניגן. נעמט ער צוזאם אלע נפשות - דער טוב מיט דער רע - און ער איז עס מעלה למעלה, וואס דאס איז די איתערותא דלתתא, און לפי די נשמות וואס ער האט מעלה געווען, גיט מען אים 'התגלות התורה'.

ברענגט דער טשעהרינער רב אראפ אין "פרפראות לחכמה" אויף דער תורה^[1], יעדע זאך וואס איז ברוח הקודש, איז פאר "את אשר

ננ. וז"ל: 'עיינ בליקוטי הלכות' אבידה ומציאה' הלכה ג' אות ה', שהצדיקים הגדולים שהם בחינת משה משיח הם ממשיכין חידושי תורה על ידי עליית הנפשות כנ"ל, ממקום עליון נורא ונשגב כזה ובשכל נפלא כזה, עד שיש כח בחידושי תורה שלהם להשיב ולהחיות כל הנפשות שיעסקו בתורתם לנצח! כי בגודל כוחם בעת שעסקו בתיקון זה להעלות הנפשות בשביל להמשיך תורה, העלו אז גם את כל הנפשות העתידין לבוא בבחינת **ולא אתכם לבדכם וכו' כי את אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה**, והמשיכו התורה בקדושה כזאת עד שכל מי שיעסקו בתורתם תאיר לו התורה הקדושה לצאת מחשכת אפילתו! בבחינת (תהלים קי"ט) 'נר לרגלי דבריך ואור לנתיבותי', כי על ידי עוסקו בהתורה חוזר ונתחדש נפשו בבחינת עיבור, מחמת שזאת התורה נמשכת מעליית והתחדשות הנפשות אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה וכו'. **ועל כן** אפילו לאחר הסתלקות הצדיק שאז הוא בחינת לילה, ונסתמו תרעין דגן עדן ונסתלק הדעת הקדוש הזה שהוא בחינת משה משיח, **אף על פי כן** יכול כל אחד להשיב את נפשו ולהחיות את עצמו בהתגלות התורה הקדושה, שהמשיכו אלינו הצדיקים הגדולים הנ"ל בחיים חיותם, שזה בחינת (משלי ל"א) 'טעמה כי טוב סחרה לא יכבה בלילה נרה', כי התגלות תורתם הוא ממקום עליון וגבוה מאוד מבחינת התגלות התורה שיתגלה לעתיד, בחינת אורייתא דעתיקא סתימאה

ישנו פה ואת אשר איננו פה". דער רבי האט געזאגט (תורה) מיט אזא רוח הקודש אז אלע נשמות וואס וועלן זעהן די לימודים וועלן באקומען די תיקונים וואס דער רבי האט געזאגט!

קומט אויס, מען דארף גלויבן אין דעם רבי'נס דיבורים אז דער רבי רעדט דא צו מיר ממש - ממש ער לעבט און ער רעדט צו מיר!

מיטן אויבערשטן איז ליכטיג

"והנה עתה בעיקבא דמשיחא, בעת התפשטות החושך הנורא מאד, כפול ומכופל, תוהו ובוהו וחושך וכו' ממש"

- דאס דערלאנגט ביי יעדן מענטשן; אז עס כאפט זיך אריין אין א מענטשן דעם בעל דבר, צו כפירות פון דער סטרא אחרא, ווערט דעם מענטשן 'חושך'. 'ליכטיג' איז פשט, דער מענטש ווייסט פון בורא עולם - אט דאס איז ליכטיג, דאס איז דער חלק אלקי ממעל. אז עס כאפט זיך אריין דער חושך, ווערט ביי דעם מענטשן "תוהו ובוהו". דער מענטש מיינט אמאל אז ער לעבט, אבער אז עס כאפט זיך אריין די הבלי עולם הזה, די תאוות עולם הזה, איז מען אין א פינסטערע זאך!

א חיים - אן אמת'ער לעבן איז, אז מען האט מיט זיך דעם אויבערשטן!

דער אויבערשטער איז 'לעבן'!

חי וקיים!

וכו' כמבואר במאמר זה, רק העיקר להתגבר ברצונות חזקים לעבודת ה' ולהשתדל בתיקון נפשו כל מה שיוכל, כי נפש הוא בחינת רצון כמבואר במאמר זה הנ"ל, אז גדול כח הצדיק וחידושי תורתו כל כך, עד שגם לאחר הסתלקותו יש לו כח לחדש את נפשו לטובה".

"חיים נצחיים" - זאגט דער רבי^[נ] - "מי שדבוק בו, חי חיים נצחיים כמוהו!" און אז חלילה פארקערט, איז מען "תוהו ובוהו וחושך ממש".

"אשר גם נביאינו הראשונים, זכרונם לברכה, ראו בן תמהו, איך יוכלו בני ישראל הקדושים להתחזק ביראת השם בתוך החשכות הזה?"

אזא שטארקע העלמה איז דא, אזא שטארקע העלמה, אזא געדעכטע העלמה, ממש "וַיִּמַּט חֶשֶׁךְ"^[ח], און דא פאלט יעדער איד אריין אין דער העלמה.

איינגעבונדן דעם ספר ווי מען דארף

"וברוך השם אשר הקדים רפואה למכתינו ושלח לנו מושיע ורב, נ'חל נ'זבע מ'קור ח'כמה^[ט], הוא אדונינו מורינו ורבינו הקדוש, זכר צדיק לברכה, אשר הוא ותלמידיו הקדושים הודיעו לנו רוב רחמיו וחסדיו עד אין חקר. אך דבריהם הקדושים בהתחזקותם העצומה מפוזרים בדרושים הקדושים שבספרי "ליקוטי מוהר"ן" ובספרי "ליקוטי הלכות" ולא כל אחד ימצא בהם מבוקשו בנקל. לזאת ליקט וקיבץ מורנו הרב הצדיק רבי נתן, זכר צדיק לברכה, הספר הקדוש "ליקוטי עצות" באותיות וענינים, ויוכל המעיין למצוא שם גם דברי התחזקותו הגדול הנובעים מספריו הקדושים".

נז. ליקוטי מוהר"ן סי' כ"א, בסופו.

נח. שמות י, כא.

נט. משלי יח, ד.

איך געדענק, ר' יונה^[ס] האט געהאלפן דעמאלט איבערבויען דעם 'כפר עברי'^[סא]. האט ער מיר אמאל געזאגט, "וואס איז געווארן פון דעם גאנצן כפר עברי?! נאר דער אויבערשטער האט מיר געהאלפן אז איך האב זיך דערוואוסט פון רבי'ן, בפרט פון 'ליקוטי עצות' אות 'התחזקות' - דאס האט מיר מחיה געווען!".

איך געדענק, ר' יחיאל^[סב] האט מיר אמאל געזאגט, עס איז געקומען צו אים אמאל א ספרדי קויפן א ליקוטי תפילות, (זאגט ער

ס. ה"ה הרה"ח רבי יונה ב"ר חיים משה נחמי' לעבל ז"ל, אמו היתה בתו של גאב"ד העיר העתיקה הגה"צ רבי ישראל זאב מינצבערג זצ"ל. היה עובד ה' באמת, תלמיד חכם מופלג, ומיחידי הסגולה בעבודתו באמונה ובשמחה, ובכל מקום בואו הביא עמו מצב של שמחה והרחבת הדעת, הרבה הסתופף בצל ציון הרשב"י, והקים ויסד שם הכנסת אורחים בשנות הרעב, שימש כבעל תוקע ר"ה אצל הקיבוץ של אנ"ש במירון, הרבה עסק בשדה החינוך ופעל בו נפלאות, ומורינו שליט"א יבלחט"א היה ידיד נפשו, והרבה מביא במאמריו ובמכתביו דמותו ודבריו של רבי יונה, [עי' באוסף מכתבים (הלק ג' מכתב רל"ב, ור"מ) שעל אף שהיה לו התנגדות מתחילה מבני משפחתו, למעשה אמר ר' ישראל זאב ז"ל שראה בו וביצאי חלציו נחת יותר מכל יוצ"ה, וגם אביו היה אומר על ר' יונה 'זה חלקי מכל עמלי'], נפטר בפתע פתאום ב' ניסן תשכ"א בדמי ימיו, בהיותו בשנת ארבעים ושש לחייו.

סא. נתייסד בשנת תרפ"ה למקום מגורי בני כפרים, וכהיום ה"ה שכונת 'נוה יעקב' שהיה למעשה מקום מגורי חפשיים עד לפני שנים ספורים, ועכשיו ב"ה עלה ונתעלה, ונקבע שם בתי מדרשות הנקראים ע"ש הצדיק ועוד.

סב. ה"ה הרה"ח רבי יחיאל ב"ר מנחם דוד גרינוואלד ז"ל, נולד בשנת תרנ"ז בעיר לובלין, נתקרב לרביז"ל בשנת תרע"ה על ידי שהוצרך להתפלל שחרית כוותיקין וכך הגיע לביהמ"ד ברסלב, ואחר התפילה היה שיעור בספרי רבינו ע"י רבי יחזקאל מאנדלאיל ז"ל והדיבורים עשה עליו רושם עזה, והרגיש שהם מכוונים אליו ממש, ומאז דבק נפשו באור האורות. ואח"כ למד סדר ההתקרבות אצל החסיד הנודע רבי יצחק ברייטער הי"ד, עלה לארץ ישראל לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה, והצליח שם מאוד בעסקיו, והקים בית חרושת לקופסאות וממנו התפרנסו כמה משפחות. ועל אף מסחריו הרבים, עסק הרבה בעבודת ה', ובה היה שקוע ראשו ורובו, היה נוסע הרבה לציון הרשב"י ושם היה מתרפק בדמעות על הציוה"ק, שנים רבות היה עורך בחשאי 'תיקון חצות' בחצות הלילה אצל הכותל המערבי. התפרסם בצדקת

אים), "דא האט איר א ליקוטי תפילות". זאגט ער, "עס איז נישט קיין גוטער באנד". גיט ער אים א צווייטע - א בעסערן באנד. זאגט ער, "ניין, עס איז נישט קיין גוטער באנד". פּרעגט ער, "וואס'זשע ווילסטו?", זאגט ער, "גיב מיר בלעטער - נישט קיין איינגעבונדענע".

האט מיר ר' יחיאל געזאגט, דער ספרדי האט איינגעבונדן דעם גאנצן ספר אזוי גוט, מיט לעדער מיט פארמעט - אזוי שטארק, און ער האט אים געזאגט, "אזא ספר בינדט מען איין אזוי! - א ספר וואס מען דארף פארברענגען די יארן מיט דעם ספר!..." - דער ספרדי פלעגט פארברענגען... מיט דעם ספר!

יעצט קען ער שוין פארן אויף ארץ ישראל

אז דער אויבערשטער העלפט, האט מען א חיות אין א דבר שבקדושה! עס איז אזא התרשלות היינט; אזא זאך טאקע, מען דארף זיך אסאך ווייך אויף דעם ליקוטי תפילות!

רבי נתן האט נאך בחייו געזאגט^[סג]: "עס זיצן שוין אסאך צדיקים אין גן עדן מיט דעם ליקוטי תפילות מיינער!" - בחייו!

רבי נתן האט געוואלט פארן קיין ארץ ישראל, אבער ער האט געהאט אזוי פיל מסתובבים (- מקורבים) ארום אים וואס האבן געלעבט פון אים און פון זיינע דיבורים צו פון זיינע התחזקות, האט ער נישט געקענט פארן אויף ארץ ישראל. אז ער האט געענדיגט דעם ליקוטי

פזרונו בסכומים עצומים לעניים ולנצרכים רבים. היה מכונה 'דעם רבינ'ס סוחר', הדפיס והפיץ את ספרי רבינו ותלמידיו ללא פרסום שמו, נסתלק ב"ג שבט שנת תשל"ח לפ"ק, ובלילה האחרון לפני הסתלקותו סיפר כל הלילה סיפורים ועובדות מקדושת רביה"ק, ומנו"כ בהר הזיתים בירושלים עיה"ק תובב"א.

סג. 'כוכבי אור' פרק אנשי מוהר"ן, אות כ"ה: גם שמעתי שאמר (מוהר"ת זצ"ל) כי הרבה אנשים זכו כבר לגן עדן על ידי התפילות שלו!

תפילות און ער האט דאס איבערגעלאזט – אָה, ערשט קען ער פארן אויף ארץ ישראל! זיי האבן שוין מיט וואס זיך צו דערהאלטן^[סד].

”בשבילי נברא העולם” – ממש!

”ואחריו קם הרב הקדוש מטשעהרין, זכר צדיק לברכה, וליקט וקיבץ הספר ”ליקוטי עצות חדש” באותיות וענינים כל העצות הקדושות המפוזרים בספרי ”ליקוטי הלכות” הקדושים. ויוכל המעיין למצוא שם גם דברי ההתחזקות הנובעים מספרי ”ליקוטי הלכות” הקדושים.

”וראה ראינו אשר עתה בתוקף החשכות בעיקבא דמשיחא, שיש רבים מישראל שנכנסים מאד לעבודת השם אך נדמה להם כי אפס תקוותם חלילה”.

דער זוהר הקדוש זאגט^[סה]: ווען אידן ווייסן ווען ווי דער אויבערשטער וויל זיי און ווי דער אויבערשטער האט זיי ליב, וואלטן זיי געברומט צום אויבערשטן אזוי ווי די חיות, אזוי ווי לייבן! געברומט צום אויבערשטן, געברומט, אזא קשר וואלט מען געשפירט צו ה' יתברך! נאר דער בעל דבר מאכט אזא מין הפסק.

מען זעהט טאקע אין סיפורי מעשיות^[סו], דער רבי דערציילט דארטן וועגן די שני צפרים וואס זענען דערווייטערט געווארן, אז דער צדיק האט אזעלכע קולות וואס ער קען ווארפן – מיט וואס ער קען זיי באהעפטן, ער קען זיי מקשר זיין!

אינ'אמת'ן, ווען א איד לעבט מיטן אויבערשטן – דאס איז דער גרעסטער קשר, דער גרעסטער תכלית פון אלע עולמות!

סד. עיין ימי מוהרנ"ת ח"א, ס' צ"ט; חלק שני אותיות ג', י"ט.

סה. עיין זוהר ח"ג קצא.

סו. מעשה י"ג – מהז' בעטלירס, יום הרביעי.

דער תכלית הבריאה איז - אידן מיטן אויבערשטן!

דער בעל דבר וויל מאכן אומגליקליך אַוואו עס איז נאר דא א אידישע נשמה! ווייל דאס איז דער תכלית הבריאה!

דאס וואס חז"ל זאגן^[ס] - דער רבי ברענגט עס אראפ אין א תורה^[סח] - "כל העולם לא נברא אלא בשבילי" - איז ממש ממש! א מענטש קען זיין אויף אזא דרגא אז דער גאנצע בריאה איז באשאפן געווארן פאר אים - יעדער איינער ממש! יעדער איינער ממש, אַוואו ער איז, פון וואנעט ער איז! - דאס איז א געוואלדיגער כלל די זאך!^[סט]

חנן 'המרבה' לסלוח

"לואת נתעוררנו לקבץ אל מקום אחד דברי ההתחזקות שנרפסו בספרי הקדושים "ליקוטי עצות" מהדורא קמא ובתרא, ובספר הקדוש "ליקוטי עצות חדש" להרפ"סם בקונטרס הקמן הזה, למען יוכל כל איש להשיב נפשו השוקקה לדבר השם, וידע אשר עדיין לא אברה תקותו חלילה".

מען זעהט, מען מאכט אלע טאג א ברכה בשם ומלכות: "ברוך אתה ה' חנן המרבה לסלוח!" - מרבה לסלוח.

"וקראנו שם הקונטרס הזה "משיבת נפש", כי כולו הוא אמרות ה' אמרות מהורות מזוקקות שבעתים, להחיות ולהשיב כל הנשמות הנפולות, בבחינת 'שבעה משיבי

סז. סנהדרין לז ע"א.

סח. ליקוטי מוה"רן ס' ה', ועוד.

סט. עיין ליקוטי הלכות הל' מנחה ה"ז, אות י': "כי חייב כל אדם לומר בשבילי נברא העולם, ואפלו הפחות שבישראל נברא שיהיה לו חלק בהתגלות מלכותו יתברך לכל באי עולם!". עיין גם בהקדמת ספר ליקוטי תפילות מה שכתב על זה.

מעם'^[ע], עד שיהיה בבחינת 'שבע יפול צדיק וקם'^[עא] -
 "כמובן מזה במאמר "תקעו אמונה" (ליקוטי מוהר"ן חלק ב'
 סימן ה')".

מען זעהט דארט דאס לשון פון רבי'ן^[עב]: עס איז דא אזעלכע
 צעקלאפטע נפשות, צעבראכענע, שוואכע, וואס מען דארף זיי מחיה
 זיין "בשבעה משיבי טעם"; איז אפילו דו וועסט איבערגיין אלע שבע
 סארטן גפילות - אידן זענען דאך אבער כולם צדיקים, "וקם" - דו
 קענסט זיך אויפהויבן!

ובן נוכח לקיימם באמת, עד שנוכה לשוב בתשובה שלימה
 ולשוב לארצנו בביאת משיחנו בב"א".

ע. משלי כז, טז.

עא. משלי כד, כז.

עב. ליקוטי מוהר"ן תניינא ס"ה, אות ח'.

מזל טוב וגדליה יפה

לכבוד האי גברא רבא ויקרא,
עוסק באורייתא תדירא, מרביין תורה לעדרים

הרב ישראל אהרן כ"ץ שליט"א

לרגל שמחת ארוסי בתו החשובה שתח"ו למז"ט בשעמו"מ

עב"ג

הבה"ח שלמה זלמן ני"ו

בן הרב דוב בער מרגליות שליט"א

ויה"ר מן קדם אבוהון דבשמיא, שמשמחה זו ישפע שפע רב לנו
ולכל בני ישראל, והזוג יעלה יפה יפה, ויזכו לבנות במהרה בנין עדי
עד, ולראות דורות ישרים ומבורכים, וכטו"ס אמן

זכרון עולם בהיכל ה'

נשמת האי גברא רבא ויקרא, נפש יקרה, איש תבונות, ובר לבב,
הרביין תורה ויראה כמסירות נפשו, והרבה לעשות חיל לה' ולתעודה

הרה"ח רבי צבי (הערשל) ז"ל

בן יבלט"א הגאון רבי יחיאל יצחק מאיר הלוי (זילבערמאן) שליט"א

מגדולי מקורבי מורינו הגה"צ שליט"א

ששבק חיים לכל חי ברמי ימיו, ביום כ"ה אייר שנת תשס"ט לפ"ק,

לדאבון לב כל משפחתו ומכירו

תהא נשמתו צרורה בצרור החיים בגן עדן, עם נשמות הקדושים והטהורים,

ובמהרה יקיצו וירגנו שוכני עפר, בביאת משיח צדקנו אמן

הונצח על ידי

מוה"ר מנחם דוד לאנדא הי"ו

חזק ואחוז עצמד

דער רבי ווייסט דאך וואס דער רבי רופט אן "בלאטע" (ברוחניות), און בתוך דעם הייליגן רבי'נס דיבורים פון חיזוק, זאגט דער רבי אויף דעם (שיחות הר"ן שיחה קכט): "אפילו מען ליגט ח"ו איז א בלאטע, שדייט מען און מען שדייט און מען שדייט!"

דאס איז א דיבור פון הייליגן רבי'ן!

בפשטות, אוודאי, דער הייליגער רבי האט געוואוסט דאס גרויסקייט פון דער צעקה פון דעם 'נפש הישראל', און דער הייליגער רבי האט געוואוסט ווי ווייט עס וועט אים ביישטיין קעגן אלע קיטרוגים וואס איז דא אויף אים, מיט די יאושנים וואס איז דא אויף אים, און קעגן די קטרוגים וואס איז דא אפילו אויף זיין 'שרייען'!

דער רבי האט געוואוסט - דאס וועט אים ביישטיין לעולם! דאס וועט אים א טובה טון!

ער זאל נאר פאלגן דעם הייליגן רבי'ן און שרייען!

(מתוך דברות קודש בשיעור הכנה לשבועות תש"ס לפ"ק)